صبّار عاصم أبو شقرة: عن الصبّار والاستملاك والسخرية

فريد أبو شقرة

فُطرت الفنون التشكيليةّ الفلسطينيّة على الرمز ابتكارًا ومنجزًا، دلالة ومفهومًا وإشارة توحي بقيم بصرية وجمالية مفعمة بخصوصية الهوية، معالجة بتقنية حاشدة بالمعاني، والوصف والتعبير الشكلي في حدود المكونات والمواضيع التي تعالجها مخيلة الفنان. ليصبح الرمز جزءًا لا يتجزأ من العمل الفنّيّ، يعكس التاريخ، والتراث، والحضارة والجماليات المميزة للشعب على اختلاف تفاصيله اليومية، والسياسية، والثقافية والحضارية التي لازمته عبر صيرورة الزمان. وليصبح والمكان وما شكلته ابتكارات الفنّانين التشكيلية من عمق معرفي وبصري، حافلة بمنقولات الدور والوظيفة المعبرة عن الانتماء والكفاح، وعن مدى ارتباطه بمحيطه وهويته، وصراعه الدامي المستمر ماديًا، ومعنويًا ونفسيّا. هكذا تم ابتكار صورة لفلسطين الوطن؛ صورة قد اخترقت الحواجز، والقهر واستلهمت من الذاكرة منفذًا للاستمرار، والانتظار ومناشدة الحياة، لتقهر الموت انتصارًا على الانتظار بالحياة.

تقتحم الرموز في الفن التشكيلي الفلسطيني مساحة الحدث، فتضع الفنّان وجهًا لوجه أمام مسؤوليته، كإنسان أولا ثم كفنّان مقاوم، وتدفعه إلى ضرورة التعاطي معها كتواصل جمالي وفق آليات وأساليب تساعده على تحقيق الأهداف المنشودة من وراء كل عمل فني تشكيلي. يتجلى الرمز كمستوى كامل الفكرة النقية مع قدرة الفنّان على تمثل الموهبة، والدراية والابتكار لينفّذ عمله بأساليب متعدّدة المفردات الفنّيّة التشكيليّة، كعناصر مرصوفة في حضرة التشكيل والتكوين، وكشف المضامين وعمقها داخل العمل المنجز. بصرية مسرودة متوازية مع الإيقاع المتجانس من خلال الخط، واللون، والشكل والتكوين، داخل المجالات الحيوية للاتصال وإيصال الفكر المنشود في سياق إنساني جمالي حضاري فنّيّ يعبر عن الشعب الذي لا يختلف عن بقية الشعوب، رغم مساحته المضيقة يصارع من أجل حياة لا تخلو من تعقيدات اجتماعية، نفسية، عنصرية وعصرية. حيث تظهر الفكرة ضمن تداخلات دلالية من خلال المعطى البصري العاكس لمرئيات التكوين وتوليفات العمل الفني، لتتناسب مع مقولة الفنان الوجودية، والتعبيرية ودوره الوظيفي والكفاحي، كجزء لا يتجزأ من مجريات العملية النضالية. يعكس العمل الفنّيّ مفاهيم متصلة بالمواطنة، وشرعية القضية والهوية، والانتماء وما يرافقها من مشاعر الانسلاخ، والطمس، والإحباط، والتمزق والتضحية. تتحول ذوات الفنّانين إلى ابتكار إنساني يعبر عن جهودهم لخلق لغة عالمية توصل بإنتاجهم الثقافي الجمالي قضية نضال إنساني

هذه الرؤية النضالية التي تطوع الرموز في رؤى مختلفة الملامح، فتوجهها حسب الفكر نحو التعبير الصامد الخالد في مواجهة كل صيغ الموت المحيطة بنا، محليًا وشرق أوسطيًا.

הצבר של עאסם אבו שקרה: על הצבר, הניכוס והאירוניה

פריד אבו שקרה

האמנות הפלסטינית הפלסטינית נולדה עם הסמל כקונספט שמגלם ערכים חזותיים ואסתטיים רוויי זהות ייחודית, שבאים לידי ביטוי באמצעות טכניקות עמוסות משמעויות הנוגעות במגוון רחב של נושאים כיד הדמיון של האמן. הסמל משקף את ההיסטוריה, המסורת והתרבות הייחודיות של העם, את חיי היום-יום שלו ואת המציאות הפוליטית והתרבותית שבה חיים בניו ובנותיו במשך דורות. הוא מבטא שייכות ומאבק ומסמל ברמה החומרית, המוראלית והנפשית את הקשר של הפלסטיני עם סביבתו ועם זהותו, כמו גם את סכסוך הדמים המתמשך. דמותה של המולדת פלסטין באמנות חוצה את המחסומים ואת הדיכוי, ניזונה מהזיכרון כמקור של המשכיות, המתנה ושאיפה להתרחקות מן המוות ולקבלת המתנה שבחיים.

הסמלים של האמנות הפלסטינית פורצים את זירת האירוע ומציבים את האמן מול האחריות שלו, הן כיוצר הן כלוחם חירות. עליו להתייחס אליהם באמצעים ובטכניקות המסייעים להשגת התכלית המיוחלת של העבודה האמנותית. הסמל מתמלא כרעיון טהור באמצעות הכישרון של האמן, רוח היצירה והנכונות להתנסות בסגנונות שונים ובאמצעי ביטוי מגוונים, כמו אלמנטים היוצרים רצף של צורות והתהוות המאפשרים ירידה לעומק התכנים. ייצוג חזותי באמצעות קו, צבע, צורה, התהוות, בתוך תחומים של התחברות ובניסיון להעביר מסר בהקשר אנושי, אסתטי, תרבותי ואמנותי, המבטא את רוחו של עם, כל עם, גם אם מרחב המחיה שלו מצומצם, במאבקו למען חיים למרות קשיים חברתיים, נפשיים וגזעניים העומדים בדרכו. הרעיון מתגלה בתוך סבך של משמעויות חזותיות המשקפות את הקומפוזיציה של היצירה והנענות לאמירה האקזיסטנציאלית והאקספרסיוניסטית של האמן, שתפקידו הלוחמני הוא חלק בלתי נפרד מהמאבק הכולל. היצירה האמנותית משקפת משמעויות הנטועות במושגים כמו אזרחות, זהות, שייכות, ריחוק, טשטוש, תסכול וקורבנות. זהות האמן מבטאת את מאמציו לנסח שפה בינלאומית שיכולה לחבר את סיפור המאבק האנושי ליצירה שלו. היצירה האמנותית נועדה לעמוד מול כל נוסחאות המוות המקיפות אותנו ברמה המקומית והמזרח-תיכונית.

Asim Abu Shakra's Prickly Pear: Remarks about Sabra, Appropriation, and Irony

Farid Abu Shakra

Palestinian plastic art adopted the symbol as a concept that embodies the intrinsic visual and aesthetic values of a unique identity. These values find expression in techniques freighted with meanings that touch upon as broad a range of themes as the hand of the artist's imagination permits. The symbol reflects the people's singular history, tradition, and culture, its quotidian life, and the political and cultural reality that its offspring have inhabited for generations. It reflects belonging and struggle. At the material, moral, and psychological levels, it symbolizes the Palestinians' connection with their surroundings and identity and the ongoing blood-soaked conflict. The image of Homeland Palestine in art crosses the checkpoints and surmounts the oppression. It finds sustenance in memory as a source of continuity that leads to an aspiration to distance oneself from death and accept the gift of life.

Symbols in Palestinian art push their way into the scene of the event and force artists to manifest their responsibility as both artists and freedom fighters. Artists need to relate to these symbols by using means and techniques that are helpful in attaining the coveted purpose of the work of art. A symbol acquires its full meaning as a pure idea by means of the artist's talent, creative spirit, and willingness to experiment with different styles and diverse modes of expression, yielding a formal continuum by which contents may be probed in depth. Visual representation by means of a line, a color, or a shape attempts to connect and give over a message within a human, aesthetic, cultural, and artistic context that expresses the spirit of a people—any people, however constricted its living space may be—in its fight for life, despite the social and psychological difficulties that torment it and the racist obstacles that block its path. The idea comes to light within a thicket of visual meanings that reflect the composition of the work and respond to the artist's existentialist and expressionist statement—the belligerent role of which is an inseparable part of the broad national struggle. The creation of art reflects meanings that reside in concepts such as citizenship, identity, belonging, distancing, blurring, frustration, and victimhood. The artist's identity mirrors her or his efforts to fashion an international language that can set the story of the human struggle into their work. The work of art is meant to stand firm against all the forms of death that envelop us in the local Middle Eastern reality.